

Verf. Quibus tandem effectum.

- 29 Resolvit D. Covar. in quaestione præcipua hucusque discussa per totum hoc caput, & supra, num. 3. expressâ, dies ad retractum currere non à redemptione census, sed à perfectione venditionis contractus: cui accedunt laudati supra n. 3.
- 30 Circa quam opinionem se offert inquirendum, an consanguineus teneatur statim pretium exhibere, aut si per constitutionem census satisfaciatur, sicut extraneus convenerat? Similiter dubitatur, de retrahente rem venditam, habita fide de pretio, de jure communi ante legem 11. tit. 11. lib. 5. Recopilat. ut testatur Matienz. in l. 7. gloss. 3. n. 6. eod. tit. & quod opus non sit de presenti pecuniam numerare, ex d. l. 11. deducitur, quâ in simili casu ita decisum habetur. Præterea cum retrahens loco primi emptoris subrogetur, & eadem persona censetur, forma contractus mutari non debet, ut consanguineus pecuniam repræsentare teneatur, ad quod extraneus alitrius non erat; nam subrogatum naturam sortitur ejus, in cujus locum subrogatur, l. Si eum 10. §. Qui injuriam, ff. si quis caution. Barbosa cum pluribus axiom. 213. num. 1.
- 31 Contrarium suadet primò, quia in conventionem ista duo interveniendi distincti contractus; nam dominus vendit fundum, & censum emit. Quoad primum contractum compellitur jure retractus, ut potius dominium transferat in consanguineum, quam in extraneum; sed nulla ratione alitrius potest, ut emat censum ab ipso consanguineo contra jura principia, quo emere invito cogi nemo potest, l. Invitum 11. C. de contr. empt. l. Nec emere 16. C. de jur. delib. Ant. Gom. variar. lib. 2. cap. 2. num. 51. Hermos. cum plurimis in l. 3. gloss. 1. n. 1. tit. 5. p. 5. Licebit igitur consanguineo, pretio oblato, venditionem fundi retractare, ac fundum consequi; non tamen compellere venditorem, ut ab ipso censum emat.
- 32 Secundò, ea est retractus natura, ut nec venditor, nec emptor ullum detrimentum ex subrogatione consanguinei sustineant: at si consanguineus pretio non exhibitio, censum constitueret, venditor exponeretur periculo non exigendi redditus, ac amittendi sortem, quam repetere nunquam posset ex natura contractus consensualis, si forte propinquum retrahentem fieri contingat inopem, potentem, inimicum, dissipatorem, cum quo venditori non expediret habere commercium ob jurgia, ac exactionis difficultatem: quæ aliud agens perpendit Matienz. d. gloss. 3. n. 6. & adnotavi supra, n. 17. quibus accedit quod emente extraneo divite, venditor haberet spem proximam redemptionis, quæ careret, si consanguineus egenus compararet. Unde ex retractu deterior vendentis conditio multipliciter fieri posset. Omnia cessarent, si expectaretur tempus redemptionis, quia venditor pretii quantitatem percipiens, sive à conjuncto, sive ab extraneo, nullum sentit incommodum. Nec urget dicta lex 11. Recop. quia ibi nullum damnum imminet venditori pretium tempore præfinito percepturo, cui interim idonee est cavendum. Etiam non movet, quod de subrogatione prædiximus, quia locum non habet ubi diversitas rationis reperitur propter personæ mutationem.
- 33 Ex quibus dicendum videtur, quod D. Covar. communis sententia procedat, nisi venditor justam opponat causam, ne retrahens admittatur, censu imposto de pretio; tunc enim illud con-

fanguineus nisi exhiberit, repellitur: uti tamen suo jure poterit sub redemptionis tempore, legis formâ servatâ intra novendum à die contractus, vel redempti census.

SUMMARIUM.

- 1 Donatio bonorum omnium præsentium duntaxat subsistit de jure communi, sed non futurorum simul: quod limitatur, ac declaratur ibidem & num. 23.
- 2 Utrum donatio etiam futurorum bonorum subsistat, si firmetur juramento. & num. 3.
- 4 Præfata donatio, etiam bonorum acquirendorum, sustinetur si donator usufructum reservaverit: quod ampliatur n. 10.
- 5 Pignus alienatum per debitorem, consentiente creditore, ab obligatione profus liberatur, nec in eam reincidit, etsi ex alia causa in dominium redierit debitoris.
- 6 Aliud juris est, si idem creditor, qui præstitit consensum, postea generalem hypothecam obtineat in bonis ipsius debitoris.
- 7 Res Ecclesiæ semel emphyteuticè solemniter concessa, absque solemnitatibus iterum dari in emphyteusim potest, sicut res majoratus legitime alienata non incidit in vinculum, etsi ex alia causa in potestatem possessoris deveniat.
- 8 Pecunia sub generali bonorum obligatione continetur, exceptâ illâ, propter quam debitor obligatur.
- 9 Fructuarius suos fructus irrevocabiliter facit statim ac separantur à solo.
- 10 Donatio bonorum omnium, reservato usufructu ad vitam, vel quandiu donator vixerit, an sustineatur?
- 11 Quid si dictum sit, Reservato usufructum, ut de eo inter vivos duntaxat disponam? Quid si asseratur, Ut de fructibus in vita disponere valeam.
- 12 Quod valeat hoc ultimo casu donatio, pluribus comprobatur, & n. 13.
- 14 Si in donatione omnium bonorum donans reservaverit usufructum, ut in vita disponat, & intestatus moriatur, bona ex usufructu quesita pertinent ad suos legitimos heredes.
- 15 Quid si Ecclesiæ ejusmodi donatio fiat, & n. 16. & 17.
- 18 Ut donatio bonorum omnium, reservato usufructu, subsistat, necesse est, quod ex fructibus præter alimenta donantis supersit quantitas sufficiens, de qua testari possit, ac heredem cum effectu relinquere. Quanta sit quantitas, quæ sufficiat, judicantis arbitrio designetur. num. 20.
- 19 Valet donatio bonorum omnium, si partem reservaverit donator, de qua testetur, si voluerit.
- 20 Quanta reservari pars debeat, in judicis residet arbitrio.
- 21 Donationis validitas non pendet à futuro eventu, & quæ semel jure facta est, non infirmatur quanquam donator tempore mortis bona non habeat, de quibus testari possit.
- 22 De donatione omnium bonorum, remissive.
- 23 Donatio bonorum omnium præsentium de jure communi interdicta non est.
- 24 Jure nostro regio nec præsentium bonorum omnium donatio sustinetur.
- 25 Limitatur si fuerit usufructus reservatus.

Ad Num. 1.

- 26 Donatio omnium bonorum, quæ prohibetur sive jure regio, sive communi, an in solidum sit irrita, vel sustineatur quoad partem, quæ donari possit?
- 27 Donatio hereditatis utroque jure, regio, ac communi non tenet.
- 28 Prohibitio donationis omnium bonorum præsentium ex lege regia nonnullis in casibus non procedit.

CAPUT XII.

Jure communi donatio præsentium bonorum omnium permittebatur; sed si futura quoque comprehenderet, non subsistebat, quoniam donator sibi testandi facultatem adimebat, quod tunc non licuit. Hæc constant ex l. Si stipulatio hoc modo 61. de verb. oblig. l. Si fratres 53. §. Idem respondit, pro soc. l. Ex eo 4. C. de inutil. stipul. Molin. de just. & jur. tract. 2. disp. 280. n. 1. Ant. Gom. in l. 69. Tauri, numer. 1. Tondut. questio. civil. cap. 41. à num. 24. Molin. de primog. lib. 2. cap. 10. numer. 11. Cancr. variar. part. cap. 8. numer. 74. Mantic. de tacit. convent. lib. 13. tit. 26. à num. 14. ubi disputat. Trentacinq. variar. lib. 3. tit. de donat. resol. 3. num. 1. Trullench. in Decalog. lib. 7. cap. 16. dub. 10. num. 1. Castill. controvers. lib. 4. cap. 53. num. 2. Hermos. in l. 9. gloss. 1. num. 1. tit. 4. p. 5. Gamma decis. 206. n. 3. & decis. 386. Guttier. de juram. confirmat. cap. 11. num. 2. Sed si quis omnia bona sua donaverit quibuscunque verbis universalibus, tenebit donatio, quia futura non includit, nisi exprimat. Marefcot. variar. lib. 2. cap. 139. num. 11. Mantic. sup. tit. 25. n. 9. Similiter hujusmodi donatio bonorum præsentium, ac futurorum, si mortis causa fiat, non prohibetur. Pat. Molin. n. 18. Trullench. ubi proximè, Jul. Clar. §. Donatio q. 19. n. 7. Molin. d. cap. 10. n. 14. Donatio bonorum præsentium ac futurorum, sine signo universalitatem demonstrante, non complectitur supellectilia, quæ si pretiosa sint, donatio consistit. Mantic. cum aliis d. tit. 25. n. 12.

2 Nimis controvertitur, an juramento præfata confirmetur donatio, de quo disputant. Mantic. tit. 27. Fachin. controvers. lib. 9. cap. 88. D. Covar. in rubr. de testam. part. 2. à n. 9. Fontanella de pact. nuptial. claus. 4. gloss. 21. part. 1. n. 50. cum seqq. Seraphin. de privil. juram. privil. 107. ex n. 16. Negativa opinio communiter est recepta, cui subscribunt Molin. d. cap. 10. n. 11. Ant. Gom. sup. n. 2. vers. Tertio, quero, Cancr. n. 75. Trentacinq. n. 8. Guttier. n. 11. Matienz. in l. 8. gloss. 1. n. 2. tit. 10. lib. 5. Recop. Azeved. ibi, n. 4. Castill. sup. n. 3. ubi plurimi, & apud Hermos. n. 14. Disputatur tamen an ex vi juramenti donatio quoad bona præsentia consistat, de quo Trentacinq. n. 9. Fontanell. num. 89. Seraphin. ubi sup. Hermos. n. 15.

3 Alt adversus communem D. Covar. ubi pronuper, tuetur donationem omnium bonorum etiam futurorum valere, si accedat juramentum, quem sequuntur Molin. d. disp. 280. n. 3. Fachin. dict. cap. 88. Trullench. ubi sup. Lessius de just. & jur. lib. 2. cap. 18. n. 96. Castill. n. 14. Matienz. n. 8. & alii quos refert Hermos. n. 13. quæ sententia verior, licet opposita communior. Subsistit etiam absque juramento omnium bonorum præsentium, & acquirendorum donatio, si fiat Ecclesiæ, vel ad opus pium. D. Covar. sup. n. 13. Jul. Clar. n. 3. Trullench. sup. Lessius n. 95. Castill. n. 15. & plures, quorum meminit Hermos. n. 17. Trentac. n. 10.

His prælibatis, ad principem quaestionem deveniendo, inquirere opus est, an donatio omnium bonorum præsentium, ac futurorum Jure Casareo valeat, si donans usufructum illorum reservaverit. Et licet aliqui in negativam abierint sententiam, affirmativa tamen communis est omnino tenenda, quoniam non aufertur profus testandi facultas, cum possit donator disponere decedens de bonis per usufructum quaesitis; nec enim fructus ea donatione continentur, sed manent donatori, ut de illis quos perceperit, testetur. Molin. disp. 280. n. 12. Ant. Gom. n. 3. Guttier. num. 14. Trullench. sup. Castill. n. 17. Fachin. contro. lib. 6. cap. 89. Trentac. d. resol. 3. n. 18. Jul. Clar. §. Donatio, q. 19. n. 9. Matienz. d. gloss. 1. n. 5. Tondut. questio. civil. cap. 41. n. 25. Mantic. d. lib. 13. cap. 32. n. 5. Cancr. d. cap. 8. n. 78. & alii plures apud Amat. variar. resol. 76. num. 25. non paucis dissentientibus, quos cumulat Castill. n. 4.

Ibi: Sicuti deducitur ex l. ult. C. de remis. pign.

Si creditor alienationi pignoris consenserit, ipsum liberum transfertur, nec in pristinam obligationem etiam bonorum omnium reincidit, quavis ex alia causa in debitoris dominium revertatur. Molin. de just. & jur. disp. 537. numer. 14. Pacific. de Salvian. interd. inspect. 5. cap. 1. num. 67. Mantic. de tacit. & ambig. convent. lib. 11. tit. 31. n. 60. Merlin. de pignor. lib. 1. q. 44. n. 11. Sed si res ex eadem causa redeat ad debitorem, veluti rescisso contractu, iterum subjicietur hypothecæ, l. Voluntate 10. ff. quib. mod. pign. vel. hypot. solv. Molin. ubi proximè, Mantic. n. 58. Merlin. q. 36. Idem de re majoratus alienata scribit Molin. de primog. lib. 4. cap. 4. n. 46.

Dixi, in pristinam obligationem; nam si post præstitum assensum, præsertim alienatione subsequente, debitor eidem creditori bona sua generaliter obligaret, ac deinceps rem alienatam ex novo titulo quaereret, hæc cederet recenti obligationi, cujus respectu consensus præstitus nihil potuit operari, cum in mentem creditoris non venisset, sicuti adnotavi sup. lib. 1. cap. 13. n. 32. Barbosa axiom. 53. num. 1. Utrum liceat creditori consensum retractare? dubitavit Mantic. num. 57. qui negative resolvit saltem post perfectam venditionem, etsi res, non sit tradita: & placet, ne alias contrahentes, decipiantur.

Ad roborandum nostri Præsidis fundamentum adduci haud pauca possunt, veluti de re Ecclesiæ in emphyteusim semel solemniter concessa, quæ licet ad ipsam regrediatur, non incidit in prohibitionem alienandi res Ecclesiasticas absque juris solemnitatibus, quia his ommissis, potest iterum emphyteuticè alii conferri. Molin. de primog. lib. 4. cap. 1. num. 32. pluresque, quorum memini supra, lib. 2. cap. 17. num. 51. Similiter res majoratus, regia facultate præcedente legitime alienata, etsi possessori aliunde quaeratur, non astringitur (vinculo, quo ante alienationem tenebatur, sed manet perpetuo alienabilis. Molin. num. 37. Similiter si bona primogenii ob crimen possessoris fisco adjudicentur, ac Princeps deinde eadem delinquenti concesserit, non restituantur majoratus, sed libera existunt, nisi exprimat aliud. Molin. supra, d. cap. 4. n. 45.

Ad Num. 2.

8 Pecunia sub generali bonorum obligatione continetur, excepta illa, quam mutuarius accipit, & pro cuius solutione obligationem contrahit. Pacific. *sup. inspect.* 3. cap. 2. num. 15. & 243. & prædixi ex aliis d. lib. 2. cap. 5. num. 9. Imò si ex ea pecunia demitor rem emerit, in ea nullam prælationem creditor obtinebit. Merlin. *lib. 2. q. 48. num. 12.* Negulant. *de pignor. part. 2. memb. 2. num. 13.* de quo actum est supra, *lib. 1. cap. 7. à num. 46.*

Verf. Item eadem Alex. & aliorum.

9 Certi juris est, fructuarium irrevocabiler suos facere quotquot fructus per se, vel alium perceperit: nec inspicitur qui anni tempore decesserit, sed an fructus eo vivo sint à solo separati qui illi respondent Castill. *controvers. lib. 1. de usufruct. cap. 77. numer. 2. & 3.* & adnotavi supra, *lib. 1. cap. 15. numer. 16.* ubi alii. Ideo nunquam inter proprietarium, & fructuarium hæredem locus est fructuum divisioni, ut adversus Cujacium probat Castill. *à numer. 15.* Hinc liquet quod si aliquid superfit ex fructibus tempore obitus, de illo, sicut de cæteris suis bonis, fructuarium decedens disponere potest, *l. Defuncta 65. de usufruct.* Fachin. *controvers. lib. 6. cap. 89. in fin.* qui impugnat D. Covar. fundamentis, hanc veram rationem asserat, ut subsistat omnium bonorum donatio usufructu reservato; quia donans præsumitur hoc ipsum, quod de jure ei competit, & facultatem testandi reservasse, cum dispositio hominis dispositioni juris conformis censeatur, quod observavi *lib. 2. cap. 7. num. 38.*

Verf. Imò & idem erit.

10 Alexandri sententia utique procedet, si donans reservaverit usufructum ad vitam vel quandiu vixerit Castill. *controvers. lib. 4. cap. 53. num. 42.* Tondut. *qq. civil. cap. 41. num. 26.* Trentacinq. *var. lib. 3. tit. de pignor. resol. 3. num. 18. verf. Procedit hac.* Pascal. *de virib. par. potest. part. 1. cap. 9. numer. 125.* Franch. *decif. 168.* Mantic. *de tacit. convent. lib. 13. tit. 32. num. 14.* Anton. Gom. *in l. 69. Tauri, num. 3.* Guttier. *de juram. confirmat. cap. 11. num. 14.* Cum enim usufructus sui natura sit ad vitam, fructuarium, cuius obitu extinguitur, *l. 24. tit. 31. p. 3. l. Titio 58. de usufruct. l. Corruptionem, C. eod. tit. §. Finitur, Instit. eod. licet in reservatione exprimitur, nihil refert, nec actus substantia immutatur; nam expressio ejus, quod tacite inest, aliquid operari non solet, *l. 3. C. de fidejuss. Barbosa axiom. 89. num. 15.* prænotatur supra, *lib. 1. cap. 2. num. 42. & cap. 19. n. 67.**

Ad Num. 3.

11 Omnes qui Alexandrinæ opinioni subscribunt, eam limitant si donator ita reservaverit usufructum, ut de fructibus inter vivos duntaxat disponere valeat, quia adimit sibi testandi facultatem. Molin. *de primog. lib. 1. cap. 10. num. 24.* Clar. *§. Donatio, quest. 19. num. 9.* Azeved. *in l. 8. num. 4. tit. 10. lib. 5. Recop. Mantic. sup. n. 15.* Trentacinq. *ubi proximè, Cancr. variar. part. 1. cap. 8. num. 79.* Hermof. *in l. 9. gloss. 1. num. 3. tit. 4. p. 5. Castill. d.*

cap. 53. num. 40. Fachin. *sup. lib. 6. cap. 9. & alii, quos recenset Castill. num. 6. & 40.* Illud tamen controvertitur, si donator sic asseverit, *Reservo usufructum, ut disponere possim in vita;* an ex his verbis censeatur ablata testandi facultas, & consequenter donatio non teneat? Affirmant Clar. Trentacinq. Azeved. Cancr. & Amat. *var. resol. 76. num. 52. & alii, quos congerit Castill. num. 6.* Negant Castill. Molin. Fachin. Mantic. & alii, quibus adstipulatur D. Covar. paulò inferius, *verf. Quibus accedit, ad fin. nisi constaret de mente donatoris, qui voluit sibi abdicare testandi facultatem.* Sequitur Guttier. *sup. d. cap. 11. n. 15.* præter eos, quos refert Amat. *n. 54.*

Pro qua resolutione fundamenta expendit Castill. *num. 40.* quibus adjicitur primò, quoniam in dubiis pro actus validitate respondendum est, *l. Quoties 13. de reb. dub.* Secundò in omni contractu, & præsertim in donatione talis interpretatio est adhibenda, ut promissor quantum minus possit oneretur, & astringatur, *l. Quicquid 99. de verb. obligat. l. Semper in stipulationibus 35. de regul. jur.* igitur donator privari non debet facultate testandi, ex quo ingens gravamen sustineret. Tertio nemo creditor eligere viam, per quam propriam dispositionem evertat, *l. 3. de milit. testam. Castill. cum plurimis d. lib. 4. cap. 30. num. 1. & 2.* Sed si donator per illa verba sibi potestatem testandi subtraheret, donationem suam irritam redderet: igitur præsumendum non est, quod sibi ipsi testari prohibuit. Quartò, quicquid intelligitur intendere, ut quicquid gerit, subsistat; ideo actum facit meliori modo, quo potest, ac de jure licet, ut fuscè per Castill. *d. c. 30. ex num. 4.* Unde verisimile non est, ut donator voluerit se privare testandi potestate adversus juris prohibitionem ad suæ donationis derogationem, ac nullitatem. Quinta nullus juri suo renunciare præsumitur, *d. l. 3. de milit. testam. l. Sicut 8. §. Non videtur, ff. quib. mod. pign. vel hypoth. solv. Menoch. lib. 3. præf. 45. num. 11.* Carleval. *de judic. tit. 3. disp. 19. num. 14. & disp. 23. num. 43.* quare donator facultati testandi renunciassè non censebitur. Sextò, omnis disponens se juri conformare intelligitur, ut prædixi *num. 9. in fin.* Atqui jus vetat, ne quis sibi potestatem testandi auferat, quod extra dubium est, & adnotatur *num. 1.* Ergo donantis mens non fuit se ea libertate privare contra juris dispositionem. Ultimo tandem expressio ejus, quod tacite inest, nihil operatur, ut præmissi *num. 10.* Sed donator, qui reservat usufructum, ut de eo in vita disponat, idem exprimit, quod tacite subintelligitur: Ergo non potest operari, quod subtrahatur testandi facultas, & per consequens donationis nullitatem. Minor patet, quia per simplicem reservationem usufructus donator retinet jus ad disponendum de bonis ex usufructu quæsitis dum vixerit, seu in vita, cum post mortem aliquid disponere impossibile est, *l. 1. C. de sacros. Eccles.*

Nec refragatur his quod per illa verba, *Ut in vita disponat,* excluditur dispositio per ultimam voluntatem, ex communi usu loquendi, quoniam id procedit per argumentum à contrario sensu, cui locus non est quoties subsequitur absurdum, seu absonus intellectus, ut cum pluribus observat Barbosa *tract. de loc. commun. loc. 27. num. 5.* prout contingeret in nostra questione, ubi & legum transgressio, & nullitas donationis resultaret: quapropter illa verba potius superflue adjecta præsumi debent, quam ut operentur donationem bonorum, quæ ex usufructu reservato morienti

morienti fructuario supersessent, ut generaliter docuit post alios Mantic. *de tacit. convent. lib. 13. tit. 9. num. 29.* quod hic maxime obtinebit, cum ea donatio jure prohibeatur.

14 Si is qui usufructum reservavit ad disponendum in vita, intestatus decedat, bona quæ ex usufructu reliquerit, advenientes ab intestato hæredes fructuarii, non ad donarium bonorum omnium pervenient; quoniam qui non testatur, disponere intelligitur, ut sua hæreditas legitimis successoribus deferatur, *l. Conficiuntur 8. de jur. codicill. probat Amat. dict. resol. 76. à num. 33.* Sic de usufructum absolute reservante tradunt Castill. *d. cap. 53. n. 29.* Cancr. *variar. part. 3. cap. 2. num. 121.* Molin. *de just. & jur. disp. 280. num. 12.* Amat. *num. 25.* ubi plures refert. Idem dicendum de reservatione ad disponendum in vita. Tondut. *qq. civil. cap. 41. num. 27.* quoniam verba hæc, ut jam ostendimus, superflua nihil operantur. Dissentit tamen cum aliis Amat. *num. 52.* sed nititur ei fundamento, quod in hac specie donator testari non valet: hoc autem sustineri non posse videtur; nam si donatori non liceat testari, nulla erit donatio, unde omnia ejus bona ad legitimum hæredem spectare constat, donatario penitus remoto, sicuti præmissum est.

15 Verum Amati opinio possit locum habere, si donatio fieret Ecclesiæ, vel alii pio operi tunc enim donatio bonorum omnium adhuc quærendorum, etiam nihil reservato, subsistit de jure communi. Religionis enim favore permittitur, ut quis facultate testandi se privet. Molin. *numer. 4.* Trentacinq. *variar. lib. 3. tit. de donat. resol. 3. n. 10.* Mathienz. *in l. 8. gloss. 1. num. 9. tit. 10. lib. 5. Recop. Anton. Gom. in l. 69. Taur. num. 6.* D. Covar. *in rubric. de testam. part. 2. num. 13.* Castill. *controvers. lib. 4. cap. 53. num. 15.* de quo fuscè Card. Mantic. *sup. lib. 13. tit. 28.* Trullench. *in Decalog. lib. 7. cap. 16. dub. 10. num. 1.* Hoc casu satis dubium est, si Joannes donaret pio loco omnia bona sua presentia, ac futura, reservato usufructu, ut de eo in vita disponat, & intestatus moriatur, relicti fructibus perceptis, utrum ad donarium, vel ad hæredem donatoris pertineant? Et ex Amato ubi proximè, pro loco pio respondendum erit. Sed resolutio hæc ambigua redditur ex traditis *sup. num. 12.* ubi probavimus, per hujusmodi clausulam donantem non renunciare testandi facultati, quam si retineat, ab intestato decedens, bona ex usufructu acquisita hæredi relinquet, excluso donatario, ut prædixi *num. 14.* Tamen quæri possit, an propter Ecclesiæ, ac Religionis favorem præsumatur, quod voluit donator per illa verba sibi testandi potestatem auferre; nam si hoc concedatur, venientes ab intestato ad hæreditatem donatoris, manebunt à fructibus exclusi, aliàs præferri Ecclesiæ debebunt.

16 Pro Ecclesia, & piis locis facit, quod cum hæc sit dubia juris questio, ut constat ex præmissis *num. 11.* pro Ecclesia standum est, quia summa est ratio quæ pro Religione facit, *l. Sunt personæ 43. de Relig. & sumpt. funer.* Tiraquell. *de privileg. pia causæ, privil. 148.* Menoch. *lib. 4. præf. 83. num. 60.* Bobadilla *Polit. lib. 2. cap. 16. num. 12.* Præterea pleræque ex rationibus perpensis *num. 12.* ad probandum, quod donator non abdicat à se facultatem testandi, deficiunt si Ecclesiæ donetur, cum donatio etiam sublata illa subsistat, ut asserimus. Ad hæc sæpissime homines spiritali animæ salutis prospicientes, ne neglectis consanguineis, bona Ecclesiis, piisque locis, ac operibus conferunt, imò & filiorum

obliviscuntur, quod D. Augustinus damnavit, ut habetur *cap. ult. 17. q. 4.*

Ex quibus colligere licet, quod ubi aliquis 17 bona omnia sua donat in opus pietatis, reservato usufructu, ut de illo disponat in vita, (quamquam aliud sit quoad privatum donarium) præsumitur se libertate testandi, & consanguineos legitima successione privare, ac consequenter si absque testamento decesserit, bona quæ ex fructibus reliquerit, donatario operi pio cedere, relictis ab intestato venientibus. Ast nihilominus existimo, judicis arbitrio committendum, an Ecclesia conjunctis præponenda, pensatis circumstantiis ad conjecturandam donatoris mentem, à qua tota res pender, veluti si legitimi successores illi charissimi, ac valde proximi, egestate pressi, præsertim puellæ virgines existerent, quibus subvenire inter pietatis opera recensetur. Tiraquell. *d. tract. de privileg. in præfat. à num. 14. & num. 23.* tunc favore Ecclesiæ non obstante, non est credendum, quod donator voluerit eas personas à successione prorsus excludere, sed amitti debent, ut bona ex usufructu acquisita percipiant: quod & menti D. Augustini convenit, & egregio comprobatur exemplo Aurelii Carthaginensis Episcopi, qui in simili donatione liberaliter bona donata Ecclesiæ restituit legitimis successoribus, quæ jure poterat retinere. Hæc omnia procedunt quoties de mente donatoris ambigitur, quæ si pateat, erit omnino servanda.

Verf. Secundo Pauli sententia.

Donatio omnium bonorum presentium, ac futurorum, etiam usufructu reservato, non sustinebitur, si inspecta personæ qualitate nihil, aut parum superesse ad testandum speretur. Sic communiter limitatur Alexandri opinio, de qua *n. 4.* & tenet P. Molin. *d. disp. 280. num. 13.* Guttier. *de juram. confirm. cap. 11. num. 14. versus finem.* Trentacinq. *sup. d. resol. 3. num. 18. verf. Procedit hæc.* Castill. *d. lib. 4. cap. 53. num. 25.* Molin. *de primog. lib. 2. cap. 10. num. 25.* Mantic. *sup. lib. 13. tit. 32. num. 16.* Tondut. *qq. civil. cap. 41. n. 31.* ubi rectè observat in hoc judicis arbitrium versari, ut decernat, an deductis alimentis donantis, quantitas superfit, ut hæredem valeat invenire: quod ita accipio, ut computentur fructus non unius anni, sed aliquorum, prout judici videatur; non enim computatio strictè faciendi est, quasi primo anno donator sit decessurus; sed cum moderata temporis latitudine, ut fructus multiplicari possint, & quantitas excedens alimenta auferi ad testandum.

Verf. Tertio eadem ratione.

Supponitur hic, quod donatio universalis, de qua nobis est sermo, subsistit quotiescumque donans partem ex bonis suis ad testandum reservat, ut docent Castill. cum pluribus *num. 24.* Tondut. *numer. 24. cum seqq.* Trullench. *in Decalog. lib. 7. cap. 16. dub. 10. num. 1.* Clar. *§. Donatio, quest. 19. num. 8.* P. Molin. *num. 14.* Guttier. *num. 15.* Amat. *variar. resol. 76. num. 23.* Mantic. *d. lib. 13. tit. 31. n. 3.* ubi disputat, Molin. *ubi proximè, Trentacinq. num. 22.* Fontanell. *de pact. nupt. claus. 4. gloss. 23. num. 1. & 2.* Boer. *decif. tit. 10. part. 3. n. 318.* Hermof. *in l. 9. gloss. 1. n. 9. tit. 4. p. 5.*